

סגור חלון

המשדר להגנת הסביבה ומכון נאמן משיקים מערך רישום פליטות

המנגנון נועד לקדם את ישראל ליעד הפחתה של 20% בפליטות גזי החממה עד 2020, בתרחיש של עסקים כרגיל ■ יסייע לעסקים להתייעל וכן יסייע לסחור בפליטות גזי חממה

מירב אגקרי 24/1/2010

המשדר להגנת הסביבה מתחיל להפעיל פיילוט של רישום ודיווח של פליטות גזי חממה של חברות וארגונים, בשיתוף עם חוקרי **מסד** **שמואל נאמן** בטכניון. מפעל זה נעשה במסגרת המאמצים של המשדר להביא לכך, שישראל תעמוד ביעד להפחית 20% מפליטות גזי החממה של המדינה עד 2020 בתרחיש של עסקים כרגיל, יעד שעליו הכריז הנשיא פרס בוועידת קופנהגן בדצמבר.

המנגנון נועד לפתח יכולות וכלים למגזר הפרטי ולתעשייה לחישוב פליטות גזי חממה כתוצאה מפעילותם, ולסייע להם לאפיין את פוטנציאל הפחתת פליטות גזי חממה. שלב הפיילוט נועד למעשה לאפשר לתעשייה להתרגל ולתרגל את נושא כימות הפליטות ובשלב הבא המנגנון, שעתה הוא וולנטרי, יתחיל למחייב. במשרד מעריכים שהנושא יתחיל להפוך למחייב בתוך שנתיים. התקנון של הפחתת הפליטות יעלה לאתר בימים הקרובים להערות הציבור, ובאמצע 2010 יחל ביצוע הפיילוט.

גורם במשרד להגנת הסביבה הבהיר כי חשוב שהחברות לא יירתעו מהמנגנון הזה "כי התועלות העסקיות שבו רבות, וכל הצדדים יהיו יחידים ממנו", כדברי הגורם. לדברי השר להגנת הסביבה **גלעד ארדן**: "הניסיון בעולם מראה כי עצם תהליך המדידה והדיווח מביא לזיהוי הפחתות פליטות אפשריות ולהתייעלות אנרגטית במפעלים. לפיכך, התחלנו ליישם זאת גם בישראל, באמצעות מנגנון רישום שימש את המשדר ואת כל שאר בעלי העניין, ככלי מקצועי-ניהולי בכל הקשור לפליטות גזי החממה של גורמים שונים במשק (מפעלים, תחנות כוח, רשויות מקומיות וכו'). מנגנון רישום זה יהווה בסיס למצאי של פליטות גזי החממה של ישראל, ויתרום בהערכת המשדר ליישום חקיקה קיימת ועתידית בתחום, דוגמת חוק אוויר נקי".

"קיימת חשיבות רבה, במסגרת שקיפות התהליך, לאפשר לגורמים נוספים ללמוד ולהגיב", אומרת ד"ר **אפירה אילון**, שעומדת בראש הפרויקט, "על מנת ליצור מנגנון הגיוני שיהיה קביל על החברות במשק, הוא פותח תוך התייעצות ובשיתוף גורמים בולטים במשק ובהם: חברת נשר, חברת החשמל, התאחדות התעשיינים, המכון הישראלי לאנרגיה ולסביבה חברות התחבורה הציבוריות (אגד ודן), אדם טבע ודין, פורום ה-15, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, צה"ל, משרד התשתיות הלאומיות ומשרד החקלאות".

ההתייעלות של פרס

ברקע הדברים - העובדה שישראל מנסה ליישר קו עם המדינות המתקדמות בעולם בנושא הפחתת פליטות גזי חממה, ולעמוד ביעד הפחתת פליטות שיש החולקים

החל משנת 2013 (תקופת "פוסט קייטו") צפויים הסכמים בינלאומיים חדשים, אשר קרוב לוודאי ידרשו מכל מדינה לאמץ תוכנית פעולה לאומית בנושא שינוי האקלים. תוכנית שתכלול הפחתת פליטות ודיווח לאו"ם על מצאי הפליטות של כל מדינה ועל התקדמותה לקראת השגת היעדים שהציבה לעצמה. ישראל כבר הצהירה כאמור בוועידת קופנהגן על הצבת יעד להפחתת פליטות של 20% ביחס לתרחיש "עסקים כרגיל" עד 2020.

מערך הדיווח בישראל מבוסס על עקרון של הצטרפות וולונטרית של גופים מסחריים וציבוריים. הסיבה לכך היא שישראל עדיין לא מחוייבת להפחתת פליטות ולכן לא תחול חובה על הגופים לבצע הפחתת פליטות, אלא בשלב ראשון מדובר בהשתתפות וולנטרית בפרויקט.

במשרד להגנת הסביבה מציינים כי עם הצטרפותם, מתחייבים הגופים לאמץ את השיטות הכלולות בתקנון ההפעלה ולפעול בהתאם להנחיות המצוינות בו, אבל סביר כי כל עוד מדובר בהצטרפות אופציונלית, מידת ההיענות ליוזמה עלולה להיות נמוכה.

במדינות האיחוד האירופי הנהוג הוא לקיים פרה-תקנון שהוא אינו וולנטרי, אך אינו כרוך בקנסות. גורמים בתחום הפחתת הפליטות טוענים שמודל זה עדיף, שכן הוא אינו משאיר ברירה בידי הגופים להצטרף אלא מחייב אותם להיכנס לתהליך. במשרד להגנת הסביבה מעדיפים כאמור לנקוט במדיניות שלא תרתיע את התעשייה, אלא תקרב אותה אל הנושא בדרך של התנסות, "שתלמד אותם בפועל שיש בכך רווח מובהק, גם בחיסכון בהוצאות החשמל וגם ביכולת לסחור בפליטות", כדברי גורם במשרד.

במשרד ובמכון נאמן מציינים סיבות שצפויות לעודד את החברות להצטרף ליוזמה. ראשית הם מציינים כי יש יתרון מסחרי ואף תדמיתית בניהול רישום ומעקב אחר פליטות גזי חממה מתחומי הארגון, וכן בדיווח מסודר ומוגדר שלהם לרשויות. יתרון שמיתרגם בסופו של דבר למכירות טובות יותר, לרקימת עסקים עם חברות בינלאומיות יותר בקלות, ובסופו של דבר לפירות בשורה התחתונה של החברות.

עוד מציינים במשרד להגנת הסביבה כי ניהול סיכונים עסקיים כתוצאה מפליטות גזי חממה וזיהוי הזדמנויות להפחתה יהוו גורם משיכה להשקעות, וכן כאמור ישפר את היכולת להשתלב בשוקי המסחר בפליטות גזי חממה.

שמונה פרקים

באשר למסמך התקנון, הרי שהוא מורכב משמונה פרקים הכלולים רקע לכל אחד מהנושאים הנדונים, וכן הנחיות מדויקות להכנת דיווח ורישום פליטות. מהמשרד וממכון נאמן נמסר כי שיטות הכימות המומלצות מבוססות על מידע הנדסי ותפעולי המצוי בידי החברה או הגוף המדווח ואינן דורשות מדידות או ניטור של גזי החממה הנפלטת. לדוגמה, בעבור פליטות ישירות כתוצאה משריפת דלקים, המידע הנדרש הוא כמות הדלקים השונים שהחברה צורכת במשך השנה ומקדם פליטה התואם את כל אחד מהדלקים.

בעבור פליטות עקיפות שמקורן בצריכת חשמל, המידע הדרוש הוא כמות החשמל הנצרכת ומקדם פליטה מתאים המסופק בדרך כלל על ידי חברת החשמל לישראל, או על ידי יצרן חשמל פרטי.

המסמך כולל נספחים שבהם טבלאות מפורטות עם מקדמי הפליטה הנדרשים לצורך חישובי הפליטות. כמו כן מצוינות הנחיות כלליות בדבר גזי החממה העשויים להימצא במגזרי המשק השונים, וכן רשימת תיוג המאפשרת התמצאות נוחה ומעקב אחר כל הנתונים הנדרשים להשלמת מצאי הפליטות והכנתו לדיווח ורישום. על מנת להקל על השימוש במסמך נכללו בו גם דוגמאות חישוב להמחשת השיטות וכן נקודות החלטה הנתונות לשיקול דעתו של הארגון המדווח והשיקולים אותם יש לבחון במהלך ההחלטה.

גזי החממה המוגדרים ומקורותיהם

פרוטוקול קיוטו מגדיר שישה גזים (או קבוצה של תרכובות גזיות) אשר יחדיו מהווים את מצאי גזי החממה:

- פחמן דו-חמצני - מקורו בשריפת דלקים מאובנים לייצור חשמל, קיטור ומים חמים, וכן לתעבורה.
- מתאן - מקורו בהטמנת פסולת, טיפול בשפכים, דליפות ממערכות גז טבעי, ומתהליכי עיכול של בעלי חיים.
- חנקן תת-חמצני - מקורו בשריפת דלקים ובתהליכים מיקרוביים הנובעים משימוש בחומרי דישון.
- גופרית שש-פלאורידית - מקורו כגז מבודד בתהליכי ייצור והובלת חשמל ובתחנות ממסר.
- תרכובות פחמן הידרו-פלאורי - מקורן מדליפות לאטמוספירה בעת מילוי וגירוט מערכות קירור.
- תרכובות פחמן פר-פלאורי - מקורן בעיקר מיצור מוליכים למחצה וממיסים תעשיית.